

ПЕРЕДМОВА

Вітчизняна історична наука у своєму розвитку пройшла довгий та непростий шлях. Тривалий час вона розвивалася під куполом наукових традицій тих держав, до складу яких входили українські землі. Неодноразово традиції історіописання в Україні переривалися, – і після буремних подій 1917 року, і після розпаду СРСР та здобуття Україною незалежності. На розвиток історичної науки істотно вплинули й тривале роздільне існування українських земель у складі Російської та Австро-Угорської імперій, а також досить потужний ідеологічний тиск, що чинився на вітчизняних учених-істориків у радянські часи.

Тому одним із ключових завдань, що постало перед істориками, є подолання тих негативних явищ, що перешкоджають вільному розвитку вітчизняної історичної науки. Для досягнення поставленої мети недостатньо чіткого визначення відправної точки початку нового етапу розвитку історичної науки України. Зі здобуттям нашою країною незалежності не було створено принципово нової історичної науки, ізольованої від наукових надбань попередніх етапів, адже переоцінка цінностей, вивільнення від вузьких ідеологічних рамок та напрацювання векторів і перспектив подальшої наукової діяльності можуть бути втілені в життя лише за умови міцної опори на здобутки попередніх дослідників. Відмова від заангажованості, котра лише стримувала розвиток історичних досліджень, обмежувала їх тематику й спрямування, концентрувала увагу дослідників на загальних проблемах глобального спрямування, а також створення різних шкіл та напрямків у вітчизняній історичній науці мають розширити горизонти наукових студій й сприятимуть їх виходу на новий, європейський, рівень.

Основу збірника складають матеріали доповідей та повідомлень, виголошених на Других Сарбейвських читаннях, що відбулися 30 січня 2008 року, і під час яких було обговорене широке коло актуальних та дискусійних проблем соціально-економічного, суспільно-політичного, культурного та релігійного життя українських земель у XIX – на початку XX ст., національного руху українського народу у вказаний період. Засідання „круглого столу” поєднало у собі ряд факторів, без яких неможливий подальший гармонійний розвиток вітчизняної історичної науки. З одного боку, науковий форум показав важливість традиціоналізму та спадковості, адже без ґрунтовного та всебічного вивчення й засвоєння досягнень учених-дослідників минулого навряд чи можливі ідентифікація стану сучасного розвитку історичних досліджень та повноцінний поступ наукових студій. Крім того, лише на базі традиціоналізму й спадковості можливе створення платформи для подальшого розвитку історичної науки України. До збірника ввійшли також матеріали київських, рівненських, вінницьких та черкаських дослідників.

Завдяки досить широкому спектру тематики наукових досліджень, об'єднаних у виданні, їх глибині та дискусійності черговий випуск збірника становитиме значний інтерес не лише для науковців – дослідників минулого українських земель, викладачів та студентів вищих навчальних закладів гуманітарного профілю, а й для широкого кола вдумливих, сумлінних та небайдужих до вітчизняної історії читачів.